

BOKMELDINGER

New Approaches to Men of Other Faiths. Av Carl F. Hallencreutz.
Research Pamphlet No. 18. World Council of Churches, Genève
1969. 95 sider.

Religiøs pluralisme er ikke lenger bare en sak av akademisk interesse, men et faktum man kan erfare og et faktum man må regne med, sier dr. Stanley J. Samartha i sitt forord til denne bok av dr. Carl F. Hallencreutz. Dr. Samartha er inder og arbeider i Kirkenes Verdensråds avdeling for studier av misjon og evangelisering, hvor han i de senere år har hatt spesielt ansvar for Kirkenes Verdensråds dialog med levende religioner og ideologier. Dr. Hallencreutz trenger ikke nærmere presentasjon for missiologisk interesserte norske lesere. Med doktoravhandlingen «Kraemer towards Tambaram» (Studia Missionalia Upsalien-sia, Gleerup 1966) vant han internasjonal anerkjennelse som missiolog. Den unge svenske forsker er nå ansatt som studie- og utredningssekretær i Svenska Kyrkans Mission. Han har deltatt på misjonskonferanser også her i Norge. Med disse to som veiledere, har man forhåpninger om sikker kunnskap og klar teologisk analyse når man setter seg ned med denne boken, til tross for dens beskjedne omfang (95 s.). Den som har hatt anledning til å følge den internasjonale misjonsdebatt de siste år, vet at forholdet til andre religioner ikke lenger bare er av akademisk interesse. Men bokens styrke er at den har de gode kjennetegn ved det akademiske: saklighet, pålitelighet og nøkternhet, samtidig som den er uten kjedsommelighet og fjernhet, som dessverre like ofte er det akademiskes stempel.

Bokens formål er å stimulere videre diskusjon om de spørsmål som idag kjennetegner forholdet mellom kristne og mennesker av annen tro. Den gir en kort oversikt over det som har foregått på dialogens område fra 1938 til 1969, fra Tambaram til Uppsala, den utkrystalliserer de teologiske hovedspørsmål, og identifiserer de problemstillinger som trenges til videre gjennomtenkning.

I ni korte og lettforståelige kapitler drøfter forfatteren følgende temaer: Kallet til dialog, Kontinuitet eller diskontinuitet, Tambaramkontroverset, Endring i misjonsprioriteringen, Forsterket diskontinuitet, Nasjonbygging og inter-religiøs dialog, Misjons hinsides religion, Kristent nærvær, og Troens språk.

Første kapittel er verdifullt p.g.a. det forsøk som gjøres på en terminologisk avklaring. Forfatteren refererer definisjonen fra den protestantisk-orthodoxe-katolske konsultasjon i Kandy, Ceylon 1967: «Dialog refererer seg til enhver

ærlig konfrontasjon mellom tilhengere av forskjellige religioner hvor deltakerne i dialogen møter og utfordrer hverandre idet de vitner fra dypet av sin egen erfaring om hva som er mest maktpåliggende for dem (ultimate concern) og dialogen innebærer en utfordring til de kristne til å lytte og forstå partneren av en annen tro.» Den klargjøring i dialogbegrepet som denne definisjon gjør påkrevet, kan ikke sies tilfredsstillende å ha fremkommet ennå etter Kandy. Og forfatteren peker på det avgjørende spørsmål når han sier at vekten på gjensidig forståelse og «sharing» i den inter-religiøse dialog ikke utelukker at enhver dialog også innebærer *et element av vurdering av det krav på å eie sannheten* som hver enkelt religion gjør gjeldende. Fra kristent synspunkt må dette tilkjennes avgjørende vekt når det gjelder forståelsen av hva dialog innebærer.

Det annet avgjørende spørsmål for klargjøring av dialogforståelsen er hvorvidt denne lar seg forene med det klart bibelske misjonsimperativ. Her blir forfatterens fremstilling av Kraemers posisjon og diskusjonen på Tambaram-konferansen verdifull. Kraemers grunnfestede posisjon som barthiansk teolog, kom bl. a. til uttrykk i hans insistering på at religionene bare må betraktes som menneskelige forsøk på å tolke forholdet mellom Gud og menneske, mens kristendommens eksklusive signatur er at den har Guds enestående åpenbaring i Jesus Kristus som basis. Der en slik oppfatning gjøres gjeldende er misjonsoppdraget ikke truet. Dette betyr imidlertid ikke at ikke *misjonspraksis* unngår kritikk. I avsnittet som handler om endring i misjonsprioritering, møter vi de strømninger som nådde sitt høydepunkt i Kirkenes Verdensråds generalforsamling i Uppsala 1968, da man vesentlig på grunnlag av inspirasjonen fra J. C. Hoekendijk ble konfrontert med en misjonstenkning med tyngdepunkt i det sekulære eller kosmologiske. Med dette er vi kommet inn i en fase i misjonstenkningen, hvor «omprioritering» er nøkkelordet, men hvor det egentlig står om et prinsipielt annet syn på misjon.

Både Kraemer og P. D. Devanandan (Bangalore) hadde forutsett at en fremtidig dialog ville bli nødvendiggjort ved den begynnende sekularisering både i Øst og Vest, men ingen av dem ble talsmenn for en sekulær teologisk tenkning. I 1960-årene slo imidlertid misjonstenkningen «hinsides religion» igjennom. I Hallencreutz' korte fremstilling får vi en klar karakteristikk av enkelte store menns posisjoner i tiden frem til 1968. Foruten de vi alt har nevnt her, møter vi navn som D. G. Moses, A. G. Hogg, D. Bonhoeffer, Harvey Cox og M. M. Thomas. Avsnittet om det kristne nærvær (Christian Presence) viser sammenhengen mellom nærværstenkningen slik den var representert innenfor World Student Christian Federation og dialogtenkningen. Det synes klart at tanken om det kristne nærværs misjonspotens er en side ved den mer omfattende dialogtenkning. Det slår en imidlertid at også misjonsteologien kan være motepreget. For noen år siden dreiet alt seg om «presence», idag møter vi knapt begrepet i aktuell debatt.

Vanskeligere tilgjengelig enn de foregående avsnitt, men av ikke mindre interesse og betydning er det avsluttende kapittel om «troens språk». Her finner

visste bedre — ondskapsfullt mistenke forfatteren for å være vel glemsk. Tidsanvi en presentasjon av den religions-fenomenologiske tenkning som bidrag til den misjonsteologiske debatt om dialogen. Forfatteren stiller seg på linje med de som har kritisert P. Tillich's religiøse symboltenkning slik den kom til uttrykk i hans engasjement i interreligiøs dialog og i hans tenkning omkring forholdet mellom kristen teologi og religionsfenomenologi.

Boken bør inngå i boklisten for alle teologiske studenter, og den bør være obligatorisk for alle som spesialisere seg for misjonsgjerningen.

Gunnar Stålsett

The Church in Israel. Av Per Østerbye. Gleerups forlag, Lund 1970.
Sv.kr. 40,00.

I 1968 ble en avhandling om de kristne kirkers kår og arbeid i Israel godkjent til lisensiatgraden ved Århus Universitet. Avhandlingen ble senere oversatt til engelsk og utkom i serien *Studia Missionalia Upsaliensia* under tittelen «The Church in Israel».

Boken gir både mer og mindre en tittelen varsler. Det er protestantisk og anglikansk arbeid som er forfatterens hovedinteresse, og han gir en så klar og grei oversikt over protestantiske kirker og samfunn, pp. 178–216, som jeg ikke har funnet på tilsvarende måte noe annet sted. Her fyller boken et virkelig behov.

Når det gjelder selve «kirkehistorien», begrenser forfatteren seg stort sett til årene fra staten Israels opprettelse i 1948 og til henimot slutten av 60-årene. Særlig befatter han seg med de vansker som de kristne og misjonsarbeidet har møtt, både fra det offentlige side og fra organisasjoner som søker å bekjempe kristen innsats. Det er intet oppbyggelig og oppmuntrende materiale som framlegges. Her skildres eklatante brudd på menneskerettighetene og hatske angrep på misjon. I aprilnummeret 1971 av den halvoffisielle publikasjon *Israel Magazine* fins en lang, giftig og ukorrekt artikkel om misjonærene, og det på en måte som tilkjennegir at bekjempelse av misjonsarbeid har fortsatt både frivillig og en mer forsiktig offisiell støtte i Israel.

Men så må det også innrømmes at kristent misjonsarbeid er et særdeles mangslungent begrep i Israel, og det finnes en god del utvekster. Østerbye nevner 43 selskaper og samfunn som arbeider der på protestantisk hold. De kjennetegnes ved at de alle er små og ved at de har vanskelig med å finne fram til samarbeid og forenkling.

Informasjonen om misjonsarbeidet i Israel er ikke alltid like vederheftig, jfr. den setning som ofte gjentas: «Aldri har det vært slike muligheter i Israel som idag.» Østerbye viser at dette ikke er sant. Misjonærene har måttet redusere skoleinnsats, arbeid for syke, barmhjertighetsarbeid, og alle er inne i en vanskelig omstillingsprosess. Forsøkene med å danne en nasjonal kristen kirke har ikke lykkes ennå. Her er nok av dystre trekk i bildet.

Imidlertid er det ikke bare mørke trekk. Det synes som om Østerbye har vært mer opptatt av vansker enn å leve seg inn i kirkens liv. Tross alt, det utføres et arbeid, det er et liv som næres og lever videre, og det eksisterer et fellesskap som bærer de kristne.

Det hadde vel vært rimelig å få høre noe mer om dette i en bok om «The Church in Israel». Dertil kommer at en nok er takknemlig for det vell av opplysninger som gis, men en er ikke sikker på at alt er like nøyaktig. Undertegnede har funnet en rekke unøyaktigheter i de opplysninger som gis om bibelarbeidet. Norske lesere vil være interessert i hva som skrives om Den Norske Israelsmisjon og om Karmel-Instituttet, men jeg føler meg ikke overbevist om at disse institusjoner vil underskrive alle opplysninger som gis.

Men som oversiktsbok og innføring i kirkenes liv i Israel er boken tjenlig og kan anbefales.

Birger Mathisen.

Evangeliets røst i den tredje verden. Av Sigurd Aske. Nomi Forlag, Stavanger 1971. 158 s. Kr. 16,00.

Når bokens tittel er «Evangeliets røst i den tredje verden» og forfatteren heter Sigurd Aske, skulle all aritmetikk tilsi at det her dreide seg om kristent radioarbeid. Mon ikke flere enn undertegnede begikk den kortslutning før man satte seg til å lese boken? Skjønt det skal sies at den *også* handler om radio-evangeliseringen.

Det er kanskje hverken forfatterens eller leserens skyld at ovenstående er symptomatisk — ens forventninger blir stadig korrigert. Og her er min hovedinnvending som anmelder, ikke mot forfatter, men mot forlaget. Vi får en bok i hende som — synes det — er skrevet av forfatteren for denne utgivelsen. Og den misjonsteologiske innledningsskisse avslører heller ikke noe annet. Men etterhvert oppdager man at boken må utgjøre en samling av skisser, kåserier og foredrag som delvis er retusjert og utfylt for den foreliggende utgivelse. Det er da ingen skam. Men hvorfor i all verden finnes det ingen tidsangivelser? Hvorfor intet «fair play» fra forlagets side overfor leseren? Enn si overfor forfatteren? Ingen beklager å lese portretter av japanske kirkeledere som er — så vidt undertegnede kan konstatere — skrevet år tilbake. Hvis det bare kunne oppgis tid og sammenheng hvor bidraget første gang fremkom, ville man innstille seg på dét og nyte Askes evne til å risse en skisse med få streker. Nå erger en det derimot å lese som om dr. Inadomi fremdeles er i live (s. 54). Er det tilføyde Ps om hans Norgesbesøk og hans senere død retusjeringen for denne artikkelens vedkommende?

De mange gjentakelser, ikke minst i forbindelse med omtalen(e) av Radio Evangeliets Røst, ville ingen ha reagert på om vi bare hadde fått tids- og stedsangivelser for bidragene. Som det hele nå fremstår, kunne man — om man ikke

givelser ville også ha gjort uttrykk som «i forrige uke» (s. 83) og «i vår» (s. 93) naturlige — nå demonstrerer de bare at bidraget har hatt en annen kontekst. Likeledes er det når bidraget tydeligvis må ha vært et foredrag og forfatteren henvender seg, naturlig i *den* sammenheng, til «dere», men underlig blir det når tilhørerne, in casu leseren, sågar forutsettes å kjenne utdannelsessituasjonen bedre i Kenya og Tanzania enn f.eks. Vest-Afrika (s. 75). Etter kap. IV om Det Lutherske Verdensforbund og moderne misjon står det riktignok et årstall i parentes, nemlig 1967 — og man mener seg å slå fast at det må være året da «foredraget» ble holdt, men i siste avsnitt får vi plutselig vite hva som skjedde i 1970. Clairvoyance?

Forutsetter Nomi forlag aldeles bevisstløse lesere? Noe av det som utgis, kunne visst tyde på dét. Men slett ikke hva dr. Aske skriver. Det er virkelig synd at disse spredte skissene av en så dyktig misjonsleder skal heftes ved slike unødvendige irritasjoner. Det er beklagelig at man skal måtte bruke anmelderspalter til å gå i rette med forlagene.

Men hva med boken? Sigurd Askes horisont er verdensvid. Her er glimt fra hans misjonsvirke i China — portretter av japanske personligheter, funderinger over motsetningenes kontinent, Afrika, foruten grei informasjon om LVF og Radio Evangeliets Røst. Askes stil er muntlig. Noen av bidragene må — som nevnt — også ha vært skrevet for en muntlig formidling. Trykt *kan* språket virke vel bråkjevt av og til. Men man fornemmer noe av den aktivitet som følger i Sigurd Askes spor, — og uten den var det visst ikke blitt så mange radiomaster i Addis Abeba heller. Endelig har han ett og annet å si både om norsk misjonsmotivering og misjonsromantikk som turde ramme noen hver.

Alf Idland.

Kirken i en delt verden. Av Mario Miegge, Jørgen Lissner, Regin Prenter og Hans Anker Jørgensen, Synspunkt nr. 9. Det Danske Missionselskab, Hellerup 1971. 48 s. D.kr. 8,65.

Mario Miegge — professor i filosofi, opplyses det — innleder med en artikkel under overskriften «Hvad betyder kristen enhed i en delt verden?» Dens visdom forblir visst skjult for denne anmelder, selv etter flere gangers gjennomlesning. Dermed intet sagt om andre leseres mulige utbytte.

Derimot er artikkel-dialogen mellom stud. scient. pol. Jørgen Lissner og professor Regine Prenter engasjerende interessant. Lissner utfordrer kirkens umulige(?) politiske nøytralitet. Man gir ham sannelig rett i atskillig, inntil Prenter kommer og påviser at en nøytral holdning ikke uten videre kan defineres som en a-politisk holdning. Selv om Prenter utvilsomt er klargjørende, forblir man dog usikker når hans konklusjon må bli et nei til Kirkenes Verdensråds omstridte bidrag til frigjøringsbevegelser. Usikker — ikke minst når man dertil også føler Det lutherske

verdensforbunds nylige støtte til Frelimo som absolutt legitim. Iallfall har Prenter problematisert den radikale forakt for nøytralitetsidealet.

Stud. teol. Hans Anker Jørgensen avslutter med en artikkel om «Den kristnes kald i en kapitalistisk verden». Andre enn undertegnede får avgjøre hvorvidt det er saksvarende å kalle økonomien i middelalderens stendersamfunn for sosialistisk, som han gjør når han risser opp Luthers toreiments-lære og forsøker å vise hvorledes den var legitim i Luthers samfunn og hvorledes den bør appliseres i dagens situasjon. Begrunnelsen for at han kan bruke ordet «sosialistisk», er nemlig at *tjenesten* var det overordnede, ikke *fortjenesten* som i det moderne kapitalistiske samfunn. Dog — ordet «romantiserende» faller en lett på tungen. Og endelig å utmynte kravet om kristen nestekjærlighet som ensbetydende med «deltagelse i det politiske arbeide for en sosialistisk økonomi», forekommer meg uanstendig enkelt så lenge man ikke klargjør *hva* det konkret skal bety. Ennå har jeg nemlig ikke sett hvorledes man vil hankses med ha-syken (fortjenesten) innen rammen av en sosialistisk økonomi. Det turde være et interessant punkt i en resept på medisin som skal kunne helbrede et åpenbart pervertert kapitalistisk samfunn.

Alf Idland.

The Encyclopedia of Modern Christian Missions. The Agencies. Redigert av Burton L. Goddard o.fl. Camden, N. J. (USA) 1967. 743 s.

Concise Dictionary of the Christian World Mission. Redigert av Stephen Neill, Gerald H. Anderson og John Goodwin. World Christian Books, London 1970. 682 s.

To store oppslagsverk om samme emne, men med et helt forskjellig opplegg. Så langt fra å behandle mer eller mindre det samme stoff, utfyller de hverandre på en utmerket måte. Som undertittelen på det første verk angir, er det *organisasjonene* man vil gi orientering om. Det siste verk har et mer ambisiøst sikte: å gi konsis, men samtidig utførlig informasjon om den bevegelse som i løpet av de siste fem århundrer har gitt kristendommen som historisk fenomen et nytt ansikt, dvs. som har ført til at den fra å være en vestlig er blitt en universell religion.

Enhver som kjenner noe til hvordan slike oppslagsverk blir til, vil vite hvilken enorm arbeidsprestasjon de to bøker det her er tale om, representerer, først og fremst fra redaksjonens side, men også hva artikkelforfatterne angår. I begge tilfeller fortjener de som fremkastet tanken og som omsatte den i handling, stor takk for de verdifulle publikasjoner som nå foreligger.

I og med det opplegg «The Encyclopedia» har, får dette verk et noe «tørt» preg. Men for den som ønsker opplysninger om de utrolig mange og forskjellige organer for misjonsvirksomhet innen de mange og forskjellige protestantiske kirker (som opplysningene stort sett begrenser seg til), er verket en funngruve. Ordet «misjon» forstås i vid betydning, dvs. som en virksomhet av kristen karakter.

ter, «whether evangelistic or social in nature, and without distinction as to theological or ecclesiastical orientation» (som det heter i forordet).

«Concise Dictionary» har, som allerede nevnt, et annet sikte og dermed også en annen karakter. Her er artikler om kirkens fremvekst i de forskjellige land, biografier av kristne ledere og en rikdom av opplysninger om emner som, direkte eller indirekte, har sammenheng med den kristne kirke som en verdensvid virkelighet. Over 200 eksperter, fra alle verdensdeler og en lang rekke kirkesamfunn, har ydet bidrag til verket. Særskilt verdifullt er det at artiklene viser til litteratur for videre studium.

O. G. M.

Evangelische Mission. Jahrbuch 1971. Redigert av Walther Ruf. Hamburg 1971. 223 sider. DM 3.00.

Også denne utgave av den tyske misjonsårbok (jfr. NOTM 1970 s. 192) inneholder en rekke verdifulle artikler om historiske og aktuelle emner, — av artiklene av den siste kategori handler ikke mindre enn tre om «Frankfurt-erklæringen» (om misjonens grunnlagskrise). Prof. Moritzens vurdering av dette dokument og hans «dokumentasjon» i forbindelse med den debatt det har utløst, er forbilledlig i sin saklighet. Forøvrig gis det som vanlig opplysninger av statistisk art (denne gang med særlig sikte på Indonesia), og orientering om ny misjonslitteratur. En særdeles velredigert og innholdsrik publikasjon.

O. G. M.

Buhaya — et hjørne af Tanzania. Religion og kultur skildret af afrikanere. Det danske Missionselskab, Hellerup 1971. 68 sider. D.kr. 6.90.

Misjonær Finn Allan Petersen, som har redigert og skrevet innledningen til dette skrift, har hatt den utmerkede idé å la afrikanerne selv gjøre rede for folk og forhold i Bukoba (på Victoria-sjøens vestbredd). Det er blitt en ualminnelig levende beretning. Vi leser om afrikansk livsforståelse, om kirkens fremvekst (hvor ikke vesterlandske misjonærer, men afrikanske kristne førte an), om forhandlingene på et kirkemøte, om planer om et musikkenter og meget annet. Dette er misjonsinformasjon i særklasse. Bedre kan det vanskelig gjøres.

O. G. M.

Kristen Gemenskap. Nordisk ekumenisk tidskrift. 1970 nr. 4, 1971 nr. 1 og 2.

Vanligvis anmeldes ikke tidsskrifter i vårt organ, men i dette tilfelle finner vi det berettiget å gjøre et unntak. «Kristen Gemenskap» ble grunnlagt i 1928 på initiativ av Nils Karlström, senere domprost i Skara, ekspert på den økumeniske

bevegelses historie, og en av forgrunnsskikkelsene i de nordiske land i arbeidet for kirkens enhet. I 43 år redigerte han dette tidsskrift som har vært et slikt verdifullt forum for informasjon om og drøftelse av økumeniske spørsmål i nordisk sammenheng. Selv om tallet på norske abonnenter har vært beskjedent, har K G også i dette land hatt sin betydning. For oss som har lest det i alle år, har det vært en kilde til kunnskap og inspirasjon som vi ikke ville ha vært foruten. Vi sier dr. Karlström hjertelig takk for den bedrift han her har øvet.

Den nye redaktør av K G er docent Lars Thunberg, den dynamiske leder av Nordiska Ekumeniska Institutet (i Sigtuna), som fra i år av står som utgiver av tidsskriftet. Om dette instituttets opprettelse og virksomhet i de vel 30 år det har vært i gang, finnes det flere interessante artikler i K G 1971 nr. 2.

O. G. M.

Mission over alle grænser. Redigert af Johs. Aagaard og Børge Helleskov. Christiansfeld 1971. 131 sider.

I anledning av at det i år er 150 år siden dansk ytre misjon tok til, har Dansk Missionsråd sendt ut dette skrift — en ytterst tiltalende publikasjon typografisk sett, og med et interessant og variert innhold: misjonsforståelsen, glimt fra verdensmisjonen, kristendommen og religionene osv. Det sier seg selv at når det i et skrift av så begrenset omfang som dette skal behandles så mange — i alt 18 — emner (av like mange minus én medarbeidere), er det ikke mulig å gi en mer inngående orientering. En studiebok i egentlig forstand kan derfor skriftet ikke kalles, men det gir både innsikt og impulser. Som en generell innføring i misjonsspørsmålene og som utgangspunkt for en debatt om misjonsproblematikken, slik skriftet selv antyder, har det uten tvil sin «misjon». Litteraturlistene øker i høy grad verdien av den informasjon som gis.

O. G. M.

Evangeliet og Islam. Er en dialog med islam mulig? Av Arne Rudvin. Den norske muhammedanermisjon, Oslo 1971. 48 sider. Kr. 5.00.

Som professor Nils Bloch-Hoell sier i sitt forord, er dette skrift et viktig bidrag til vår misjonslitteratur. Med sine solide kunnskaper om islam og misjon blant muslimer er forf. i stand til å gi en innføring i de spørsmål som nettopp denne religion og denne misjon reiser, som er ikke bare interessant og ansporende, men misjonsteologisk meget verdifull. For leserne av dette tidsskrift er biskop Rudvin forøvrig ingen ukjent mann, jfr. hans dyptpløyende artikkel med den fordringsløse tittel «Noen tanker om islam som misjonsproblem» (1965 s. 141 ff.).

Islam, hevder Rudvin, er «en sterk, levende religion som er like høyverdig og som er like meget i stand til å fylle det religiøse menneskets behov som kristendommen.» Hvis man, slik forf. i en årrekke har hatt anledning til, virkelig i prak-

sis møter muslimsk fromhet, tvinges man til å innrømme at det må være noe sant, noe fra Gud, i islam (s. 8). Hvilket imidlertid ikke er ensbetydende med at muslimen — i og med sin fromhet — ikke trenger evangeliet. Tvert imot, islam og evangeliet utelukker hverandre gjensidig. Ja, islam er en antikristelig religion. Gudsforholdet får i islam en annen farge og tone enn i evangelisk kristendom, «som etter sitt innerste vesen er tillit til og tro på nådetilsagnet i eller fra den inkarnerte Gud» (s. 18 f., jfr. 24 f.). Nettopp fordi det er slik, er dialogen en bydende nødvendighet (s. 40 ff.).

Det var egentlig tanken at dette skrift skulle vært utgitt i Egede Instituttets serie «Supplementa NOTM», men av økonomiske grunner lot dette seg ikke gjøre. Skriftet er identisk med de foredrag som biskop Rudvin, etter innbydelse av Egede Instituttet, holdt høsten 1969 på instituttets seminar om «Islam og evangeliet». Det hadde vært hyggelig, og vel også korrekt, om dette hadde vært nevnt.

O. G. M.

Lutheran Churches in the Third World. Redigert av Andrew S. Burgess. Minneapolis, Minn., USA 1970. 176 s.

Denne bok er en parallell til «Lutheran World Missions» (om luthersk misjonsvirksomhet fra USA) som kom ut i 1954, også denne med Andrew S. Burgess — misjonær, misjonsleder og misjonsprofessor — som redaktør (jfr. NOTM 1955 s. 126 f.). Selv om disse to publikasjoner i stor utstrekning behandler det samme stoff, er forskjellen mellom dem slående: den første var skrevet av vestlige misjonssekretærer, den siste er skrevet av ledere i de selvstendige «unge kirker» i Asia, Afrika og Latin-Amerika, — bortsett fra redaktørens eget bidrag: «Luthersk samarbeid i verdensmisjonen» — en utførlig og klargjørende oversikt.

Det er fortjenstfullt at artikkelforfatterne forsøker å skildre lutherdommen i de forskjellige land i kirkelig helhetssammenheng, likeså at de anlegger videre synspunkter, som f.eks. de oppgaver som urbaniseringen og omveltningen i stats- og samfunnslivet i det hele stiller kirken overfor i dag. Hva de strengt kirkelige oppgaver angår, gjøres det helt klart at det er av den aller største betydning for kristendommens fremtid i Asia og Afrika at den splittelse som råder — en følge av de mange misjonsforetagender oppstått i og underholdt av de vestlige kirker — avløses av enhetlige kirkedannelser, likeså at troen skaper seg stedegne uttrykksformer, dvs. at den settes i relasjon til den stedlige kultur- og religions-sammenheng.

Noe eiendommelig er det at P. O. Bodding presenteres som «Dr. P. O. Bodding of Denmark», og tallet på kristne i Afrika — for kontinentet som helhet og for de enkelte land — er altfor lavt. Det ville ha vært en fordel om bidragsyterne hadde skåret ned på det historiske stoff og konsentrert seg om dagens og morgendagens kirke. Men forøvrig har både redaktøren og hans mange medarbeidere gjort en god jobb.

O. G. M.

Vi kalte henne Pim. Møte med flyktningeskjebner. Av Arne M. Torgersen. J. W. Cappelens Forlag, Oslo 1970, 244 s. Kr. 39,00 (innb.).

Arne M. Torgersen fant sin livsoppgave da han var 35 år. Til da hadde han vært dekksgutt, hovmester, journalist og forskjellig annet. Det var flyktningene som gav denne ukuelige norsk-amerikaneren et livskall som han ikke har kunnet slippe. Her har han vist seg så fremragende at han til sist ble F.N.'s ambassadør i Vest-Tyskland for dets høykommissariat for flyktninger.

Vi kalte henne Pim er en samling av 21 situasjons- og skjebnebilder som er heftet sammen med en kronologisk tråd. Vi får vite atskillig om det enorme flyktningeproblemet i Europa i de siste 25 år og om det storstilte arbeid, gjerne startet i kristen regi, som er gjort for å hjelpe. Boken gir mer enn tørre opplysninger. Den forteller om sosial-etisk innsats i går, utført av mennesker i en generasjon som generelt og med atskillig rett, dømmes for manglende sosial innsats. Ta og les!

Nils E. Bloch-Hoell

Engagement. Afrikas kirke i arbejde. Redigert av Svend Hauge. Synspunkt nr. 8. Det Danske Missionselskab, Hellerup 1970. 47 sider. D.kr. 8,65.

All Africa Conference of Churches holdt i 1969 en viktig konferanse i Abidjan, Elfenbenskysten. Tema for konferansen var: «Felles med Kristus i arbeid for Afrika i dag». Flertallet av deltakerne kom fra land som nylig var blitt selvstendige, og var i ferd med å lære den barske virkelighet å kjenne, — hva det vil si å være i en kirke som var skapt i uavhengighetens etterdønninger. Det ble også klart at hvis evangeliet skulle forkynnes på en måte som vedkom Afrika, måtte man få tak i den folkelige bakgrunn, hvor kirkene levde og arbeidet.

Det var tre spørsmål konferansen i Abidjan beskjeftiget seg med:

1. «Den sosiale, økonomiske og politiske situasjon.» Her tok man for seg de forskjellige aspekter denne situasjon innebærer, og tok spesielt opp urbaniseringsproblematikken og flyktningeproblemet.

2. «Kulturskiftet i Afrika.» Her drøftet man særlig det kommunikasjonsproblem kirken står overfor, når det gjelder å formidle den kristne tro i afrikanske omgivelser, og spørsmålet om en afrikansk teologi.

3. «Fornylse i Afrikas kirke.» Fornylse må finne sted slik at kirken kan bli mer skikket til å drive misjon. En av de første forutsetningene for dette er at kirken er én. Det får bl. a. til følge at Det panafrikanske Kirkeråd må søke kontakt med uavhengige afrikanske kirker, konservative evangeliske kristne og den romerske katolske kirke. Dessuten må kirken ha en slik struktur at den virkelig har mulighet til å drive misjon.

Abidjan-konferansen gjorde det klart at de afrikanske kirker er blitt myndige. Som kirkelederne selv sa det: «Vi er ansvarlige voksne mennesker med forståelse for vår egen skjebne, og derfor ivrige etter å ta et oppgjør med de realiteter de voksne møter i sitt liv.»

Trond Bakkevig

MEDARBEIDERE

Odd Kvaal Pedersen: Journalist i Stavanger Aftenblad, Stavanger. Tidligere informasjonssekretær i Den lutherske kirke i Syd-Afrika (Sydøstregionen), Durban, og leder for Det norske misjonsselskaps informasjonstjeneste i Oslo.

Jan Ørner: Deputy Director (stedfortreder for direktøren), Kirkenes Verdensråds avdeling for mellomkirkelig hjelp, arbeid for flyktninger og global diakoni, med katastrofehjelp og kontakter som spesialoppgave. Er fra 1. oktober 1971 knyttet til FN's Høykommissariat for flyktninger, Kommandørkaptein og tidligere bl. a. sjef for HKH Kronprinsens adjutantstab. Ledet i 1968, i Kirkens Nødhjelps tjeneste, flyoperasjonene til Biafra under den nigerianske borgerkrig.

Jan-Martin Berentsen: Misjonsprest i Det norske misjonsselskap, Japan, siden 1966. Misjonsvitenskapelige studier i USA med stipendium fra Kirkenes Verdensråd 1965–66.

Birger Mathisen: Generalsekretær i Det Norske Bibelselskap siden 1966. Tidligere stipendiat ved Menighetsfakultetet og sjømannsprest i San Pedro, San Francisco og London.

Bokmeldingene er skrevet av generalsekretær *Gunnar Stålsett*, generalsekretær *Birger Mathisen*, misjonsprest *Alf Idland*, professor *Nils E. Bloch-Hoell*, stud. theol. *Trond Bakkevig* og redaktøren.

Norsk Tidsskrift for Misjon utgis av Egede Instituttet, men forfatterne er selv ansvarlige for de synsmåter som gjøres gjeldende.

Ettertrykk uten kildeangivelse er forbudt.